

Барометр земельної реформи

Проект «БАРОМЕТР ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ: інформаційна та адвокасі кампанія»

Розмір та форма орендної плати за земельну ділянку

Випуск №15/2013 (лютий 2013)

Автори

Ірина Федець
fedets@ier.kiev.ua

Інститут економічних досліджень та політичних
консультацій

Вул. Рейтарська 8/5 А, 01034 Київ
Тел. (+38044)235-6485, 278-6360

Це дослідження випускається Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках проекту «Об'єднуємося заради реформ (UNITER)», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Проведення цього дослідження стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст дослідження є винятковою відповідальністю Інституту економічних досліджень та політичних консультацій та не обов'язково відображає погляди USAID, Pact або уряду США. Забороняється відтворення та використання будь-якої частини цього дослідження у будь-якому форматі, включаючи графічний, електронний, копіювання чи використання в будь-який інший спосіб без відповідного посилання на оригінальне джерело.

Опитування фермерів та керівників с/г підприємств, проведене в рамках проекту «Барометр земельної реформи» вивчало умови, на яких с/г виробники орендують земельні ділянки. Більшість с/г виробників сплачують за оренду землі або продукцією, або частково продукцією та частково грошима. В грошовому еквіваленті орендна плата коливається від 200 грн. до більш ніж 600 грн. за 1 га землі.

Форма та розмір орендної плати за земельну ділянку, а також вчасність оплати оренди досліджувались в опитуванні с/г виробників, проведеному в рамках проекту «Барометр земельної реформи». 52 або 84% з 62 опитаних с/г виробників повідомили, що використовують орендовані земельні ділянки для ведення товарного с/г виробництва.

Більшість з них сплачує орендну плату за землю у натуральному вигляді – продукцією і послугами (38,5%) або частково продукцією і послугами та частково грошима (48,1%). Ще деяка частка с/г виробників (9,6%) сплачують за оренду грошима і дуже мало (3,8%) платять за оренду грошима і послугами. В Автономній республіці Крим та в Хмельницькій області с/г виробники в основному розплачуються за оренду лише у натуральному вигляді (див. Рис. 1). В Дніпропетровській області поширенішою формою оплати є оплата частково продукцією та частково послугами.

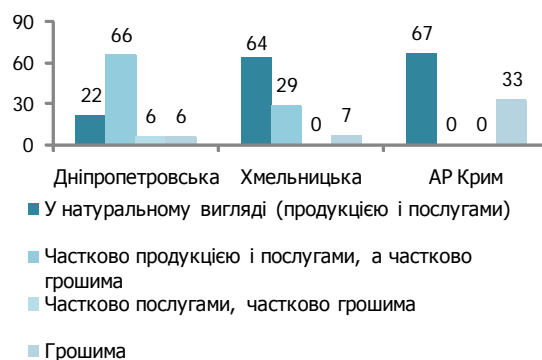
Попередні опитування с/г виробників продемонстрували, що існує помітна різниця в розмірі орендної плати за землю, що залежить від того, кому належить ділянка землі. Так, за результатами опитування с/г виробників семи регіонів України Центром соціальних експертиз у 2010 році, середній розмір орендної плати за 1 га землі починався від 267 грн. за 1 га землі у державній власності та сягав більш, ніж 500 грн. за 1 га тієї землі, яка знаходилась у власності іншого с/г підприємства.

С/г виробники, опитані в дослідженні проекту «Барометр земельної реформи», за попередній рік сплатили в основному від 200 грн. до більш ніж 600 грн. за 1 га землі. Найпоширеніша сума орендної плати – від 400 до 600 грн. Таку суму назвали 44,7% с/г виробників. 21,3% повідомили, що заплатили від 200 до 400 грн., а 29,8% сплатили більш ніж 600 грн. орендної плати за 1 га землі.

Найдорожче коштувала с/г земля орендарям Дніпропетровської області. Більше, ніж половина с/г виробників цього регіону (58,1%) сплатили від 400 до 600 грн. орендної плати за 1 га землі у 2011 році, а 29% заплатили більше, ніж 600 грн. У Хмельницькій області с/г виробники поділяються приблизно на рівні частки за величиною орендної плати за 2011 рік. А в АР Крим орендні ставки найменші порівняно з іншими областями. 80% с/г виробників Криму заплатили менше, ніж 400 грн. за оренду землі у 2011 році. Крім цього, всі опитані с/г виробники, які орендують земельні ділянки, повідомили, що вчасно сплачують орендну плату.

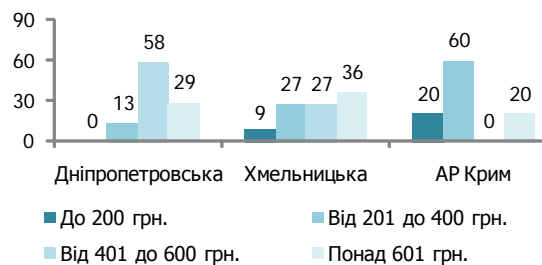
У висновку, розмір плати, яку сплачують с/г виробники за оренду земельної ділянки для ведення товарного с/г виробництва починається з відмітки 200 грн. за гектар на рік і сягає більш, ніж 600 грн. Більшість з них повністю або частково сплачують оренду в натуральному вигляді – послугами та продукцією.

Рис. 1. Форма орендної плати, %

Джерело: власні дані

Рис. 2. Розмір орендної плати, %

Джерело: власні дані